

CURTEA DE APEL CHIȘINĂU
АПЕЛЛЯЦИОННАЯ ПАЛАТА КИШИНЭУ

MD2043mun. Chișinău bd. Ștefan cel Mare 73 tel. 76-84-88

15.10.2014
2a-2904/14

Copia: „Genderdoc M.”
Mun. Chișinău, str. Cupcea 72/1

nr. de ieșire _____

Copie: Primăria mun. Chișinău
Mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 83

Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază copia deciziei din 18.09.2014, spre cunoștință.

Anexă: 8 file

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Doga Anatolie

DECIZIE:

18 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău având în componența sa:

Președintele ședinței de judecată:

Caitaz Svetlana

Judecătorii:

Doga Anatolie și Nogai Ala

Cu participarea:

Grefierii:

Prozor Cezarina

Examinând în ședința publică, în ordine de apel, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Centrului de Informații „GENDERDOC-M., către Primarul General al municipiului Chișinău, Primăria mun.Chișinău privind recunoașterea părților responsabili de discriminare directă și instigare la discriminare pe criteriul orientării homosexuale; interzicerea pîrîților încălcarea în continuare a dreptului de a nu fi discriminați persoanele cu orientare homosexuală în exercitarea dreptului la întruniri și a dreptului la libertatea de exprimare; încasarea prejudiciului moral.

La cererea de apel depusă de către AO Centrul de Informații "Genderdoc-M" împotriva hotărârii judecătoreiei Centru din 13.05.2014, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

CONSTATĂ:

Reclamantul la 16.07.2013 a depus cererea de chemare în judecată către Primarul General al municipiului Chișinău, Primăria mun.Chișinău privind recunoașterea părților responsabili de discriminare directă și instigare la discriminare pe criteriul orientării homosexuale; interzicerea pîrîților încălcarea în continuare a dreptului de a nu fi discriminați persoanele cu orientare homosexuală în exercitarea dreptului la întruniri și a dreptului la libertatea de exprimare; încasarea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul, a invocat că în calitate de organizație obștească de drepturile omului, care acționează în baza statutului și art. 18 alin(2) din Legea nr. 121 privind asigurarea egalității, consideră că pîrîții incită locuitorii municipiului Chișinău și a întregii populații din R. Moldova la discriminare după criteriul orientării homosexuale, dar și prin discriminarea directă a reclamantului ca și organizație LGBT din RM, dreptului la libertatea de întrunire și libertatea de

exprimare. În ziua de 8 mai 2013, D. Chirtoacă a ținut o conferință de presă în legătură cu faptul că organizarea concertului dedicat Zilei Victoriei în Piața Marii Adunări Naționale a stîrnit mari controverse societate. În opinia multora, aceasta este una din sărbătorile care despart societatea în tabere de opinii și provoacă extremiștii la gesturi regretabile. La conferința sa de presă, primarul Chirtoacă a considerat normal să explice neputința lui de a face ceva în legătură cu această bătălie de simboluri. Cert e că în situația întrunirilor planificate de reclamant, primarul Chirtoacă a găsit de fiecare dată motive și mecanisme legale care au permis evitarea acordării Pieții Mari Adunări Naționale minorităților sexuale. Primarul, cu mai multe ocazii, a declarat: „[...] Din punct de vedere a Partidului Liberal este bine ca respectivii să stea pe acasă. Se vor apuca și heterosexuali să facă parade. Viziunea tineretului este, totuși, cu ce a lăsat Dumnezeu pe pământ. Astfel, la 15 pîrîți în ziua de 25.04.2013, fapt confirmat și de pîrît. Cu 20 de zile mai tîrziu, pe 15 mai 2013, o altă organizație, și anume A.O. "AOBCVIRA" depune declarație prealabilă pentru a-și exprima intenția de a desfășura protest în același loc cu reclamantul, dar de la 10.00 - 13.00 cu scopul "protest față de valorile false despre familie, promovate de organizația GENDERDOC-M". Declarația este înregistrată cu nr. 05-115/3160 din 15.05.2013. Tot în aceea zi o altă organizație, A.O. "Moldova Mea" condusă de homofobul F. Ghelici, depune declarație prealabilă în care comunică despre intenția de a desfășura un protest față de "propaganda homosexualității, contramanifestare" în același loc cu reclamantul în ziua de 19 mai 2013 ora 09.00 - 14.00. Conform celor declarate de pîrîți, pe lîngă aceste două declarații prealabile, ei au primit un șir de scrisori și cereri prin care diverse grupuri amenințau cu dezordini în masă, răfuială fizică cu membrii organizației GENDERDOC-M și altele. În comunicatul său de presă, pîrîți clar arată că "[...] pentru a preveni tulburarea ordinii publice și în scopul evitării posibilelor violențe sau altercații între manifestanți, Primăria municipiului Chișinău a propus interzicerea organizării marșului de către Centrul de Informații GENDERDOC-M în centrul orașului, pe bd. Ștefan cel Mare și Sfînt și desfășurarea acțiunii publice în incinta Teatrului de Vară din Parcul "Valea Morilor". Așadar, pîrîții acționînd contrar prevederilor art. 8 al Legii nr. 26 privind întrunirile care interzice întrunirile prin care se urmărește incitarea la discriminare sau violență publică, încălcarea ordinii publice, tulburări în masă, încălcarea drepturilor și a libertăților altor persoane și contrar hotărîrii din 12 iunie 2012 a CEDO în cauza GEDERDOC-M vs Moldova, a continuat acțiuni de discriminare și incitare la discriminare pe criteriul orientării homosexuale. Conform art. 2 din Legea nr. 121 privind asigurarea egalității, discriminare directă este tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile prohibitive în manieră mai puțin favorabilă decît tratarea altei persoane într-o situație comparabilă; iar prin instigare la discriminare este orice comportament prin care o persoană aplică presiuni sau afișează o conduită intenționată în scopul discriminării unei terțe persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege. Consideră că prin interzicerea reclamantului să-și desfășoare întrunirea în centrul mun. Chișinău, pîrîții au discriminat reclamantul în comparație cu celelalte două organizații A.O. "AOBCVIRA" și A.O. "Moldova Mea"

142

pe criteriul orientării homosexuale și a instigat la discriminare față de persoanele cu orientare homosexuală afișând o conduită intenționată cu încurajarea societății la acțiunii de ură și violență.

Menționează că, pîrîții întreprind acțiuni sistematice de negare a dreptului reclamantului ia întrunire, indiferent pe ce temă și cu ce scop ar fi fost acestea planificate. Astfel, pîrîții au refuzat autorizarea întrunirii de protest împotriva Ministerului Justiției de a aviza proiectul de Lege Antidiscriminare (demersul din 15.11.2007), au refuzat autorizarea întrunirii cu aceeași temă planificată la 10 decembrie 2007, au refuzat autorizarea întrunirii planificate la 11 mai 2008 acțiune pașnică "Toți Egali - Toți Liberi", au refuzat autorizarea întrunirii planificate pentru 2 mai 2010 cu tema "Curcubeul peste Nistru". Toate aceste acțiuni fac obiect al procedurii la CEDO, înregistrată cu nr. 60377/10 GENDERDOC-M (2) vs Moldova. Încă din anul 2005 pîrîții sistematic declară că nu încălcă nici un drept al reclamantului cînd îi interzice să desfășoare un protest, o acțiune publică, oricare întrunire în mun. Chișinău. Amenințînd că are dreptul să-i limiteze reclamantului creștin - ortodocși". Prin hotărîrea din 12 iunie 2012 Republica Moldova a fost condamnată de CEDO pentru violarea art. 11 "libertatea de întrunire", art. 13 "remediu efectiv" și art. 14 "interdicția discriminării" din Convenția Europeană de Drepturile Omului în cauza GENDERDOC-M v Moldova, plîngerea nr. 9106/06 și obligată la plata sumei de 11 000 Euro prejudicii morale și materiale. De această condamnare pîrîții sînt direcți responsabili.

Astfel, reclamantul a solicitat instanței de judecată admiterea cererii de chemare în judecată și recunoașterea pîrîților responsabili de discriminare directă și instigare la discriminare pe criteriul orientării homosexuale; a interzice pîrîților încălcarea în continuare a dreptului de a nu fi discriminate persoanele cu orientare homosexuală, în exercitarea dreptului la întruniri și a dreptului la libertatea de exprimare; și încasarea din contul pîrîțului D. Chirtoacă a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, din contul pîrîțului Primăria mun. Chișinău 10 000 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru din 13.05.2014 acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, AO Centrul de Informații "GENDERDOC-M" a declarat apel împotriva acesteia, prin care a solicitat casarea integrală a hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel Surdu Liuba a invocat următoarele:

- Consideră că instanța de fond nu a elucidat pe deplin circumstanțele de fapt și de drept ale pricinii.

- Invocă precum că, sarcina probării există în toate sistemele de apărare a drepturilor omului și constituie un standard de examinare a cazurilor în care se invocă discriminarea.
- Invocă precum că în sistemul Organizației Națiunilor Unite, în procedurile Comitetelor speciale de apărare a drepturilor omului în cazurile de discriminare trecerea sarcinii probei către pârât, este o practică bine stabilită în fața organismelor ONU. În cauza *Bhinder Singh vs Canada* (nr 208/1986, ICCPR), Comitetul ONU pentru drepturile omului a examinat dacă regula de siguranță la locul de muncă, care obligă purtarea unei căști de siguranță, a discriminat împotriva lui Sikhs, a cărui tradiții religioase îl obliga să poarte un turban. Comitetul a stabilit că în prima facie are un caz de discriminare stabilit - regulile de siguranță la locul de muncă i-au încălcat dreptul reclamantului de a-și manifesta convingerile sale religioase, deși indirect și neintenționat. Apoi Comitetul a examinat dacă statul pârât și-a exercitat sarcina de a demonstra că justificarea impunerii acestor măsuri a fost suficientă pentru a depăși prima facie situația de discriminare. S-a stabilit că scopul obiectiv și nediscriminatoriu a fost asigurarea protecției și a siguranței lucrătorilor la locul de muncă, ceea ce a constituit "scuza" acestor reguli prin care salariații sunt obligați să poarte căștile de protecție și astfel acțiunea a fost justificată și proporțională pentru determinarea discriminării indirecte.
- În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, CEDO a atras atenția asupra Directivelor - cadru ale Uniunii Europene, precum și a Directivei privind sarcina probei, pentru a susține principiul general potrivit căruia sarcina probei trece la pârât atunci când reclamantul prezintă dovezi din care se poate presupune, că a existat un tratament discriminatoriu.
- Mai multe directive a Uniunii Europene recunosc importanța de transferare a sarcinii probei în asigurarea unei protecții eficiente împotriva discriminării și prevăd în mod explicit că sarcina probei urmează să fie transferată.
- Invocă la fel că, directiva-cadru a Uniunii Europene (articolul 10) și Directiva-cadru privind interdicția discriminării pe criteriul de rasă (articolul 8) stabilesc "Cînd persoanele se consideră neîndreptățite, deoarece principiul nu a fost aplicat și în cazul lor pentru a fi stabili, în fața unei instanțe sau altei autorități competente, fapte din care se poate presupune că a existat o discriminare directă sau indirectă, pârâtul trebuie să dovedească că nu a existat nici o încălcare a principiului privind tratamentul de nediscriminare".
- Există o relație strînsă între protecția efectivă a drepturilor omului și standardul de probă solicitat de către instanțele judecătorești, pentru a găsi o încălcare: cu cît standardul probei este mai mare, cu atît cei care se pretinde că încalcă sunt protejați, iar pentru victime este mai dificil pentru a se redresa.
- Multe instanțe internaționale în domeniul drepturilor omului au demonstrat o flexibilitate considerabilă în aplicarea standardului de probă, pentru că dacă ar face altfel, ar submina protecția drepturilor fundamentale.

- În anumite circumstanțe limitate, unele instrumente internaționale, permit justificarea discriminării. După cum s-a subliniat mai sus, o dată ce reclamantul stabilește un caz de discriminare prima facie, în general sarcina probei, trece la pârât. Pârâtul trebuie să prezinte justificarea, care este obiectivă, rezonabilă și proporțională cu scopul urmărit. Acest accent pus pe proporționalitate și motive obiective este susținut prin jurisprudența mai multor jurisdicții, reflectat în alin(2) Art. 19 al Legii nr. 121 privind asigurarea egalității.
- Apelantul reamintește că în cererea de chemare în judecată a invocat că este discriminat pe criteriul orientării homosexuale în realizarea dreptului la libertatea întrunirilor de către pârâți care an de an se adresează în instanță cu solicitarea de a interzice reclamantului desfășurarea unei întruniri motivând că are cereri de la asociații religioase și grupuri de persoane care amenință cu tulburarea ordinii publice.
- Apelantul a probat cu înscrisuri, necombătute de pârâți, că au fost împiedicați sistematic în realizarea dreptului la libertatea întrunirilor, ultima dată în realizarea marșului planificat în ziua de 19 mai 2013. Apelantul consideră că instanța de fond face referirea la Legea nr. 26 privind întrunirile, citează norma legală și cererile depuse la pârâți, dar eșuează să aprecieze sursa pericolului pentru ordinea publică. Acest eșec este susținut de alt înscris prezentat instanței, articolul realizat de Europa Liberă în ziua de 19 mai 2013 de unde reiese clar că cei care au amenințat cu tulburarea ordinii publice și-au dus la bun sfârșit amenințările împiedicând întrunirea apelantului.

În ședința de apel, reprezentantul apelantului AO Centrului de Informații "Genderdoc-M" – Străisteanu Ioana a susținut cererea de apel și a solicitat admiterea acestuia, cu casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În ședința de apel, atât reprezentantul intimatului Primăria mun. Chișinău, cât și Primarul General al mun. Chișinău Dorin Chirtoacă nu s-au prezentat deși au fost citat în mod legal. Colegiul civil a dispus examinarea în lipsa intimatului.

Audiind reprezentantul apelantului, examinând cererea de apel, verificând materialele cauzei, Colegiul Civil consideră că, apelul declarat de către AO Centrului de Informații "Genderdoc-M" urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente:

Colegiul civil a constatat că, în virtutea prevederilor art.362 CPC RM cererea de apel este depusă de către AO Centrului de Informații "Genderdoc-M" în termen, din ce considerent urmează a fi examinată.

În conformitate cu art.385 alin.(1) lit. a) CPC Instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil consideră că, instanța de fond a examinat cauza dată în conformitate cu legislația în vigoare, a dat o apreciere corectă și justă circumstanțelor cauzei, probelor administrate și a emis o hotărîre legală și întemeiată.

Obiectul litigiului în speța dată constituie recunoașterea părților responsabili de discriminare directă și instigare la discriminare pe criteriul orientării homosexuale; interzicerea pîrîților la încălcarea în continuare a dreptului de a nu fi discriminați persoanele cu orientare homosexuală în exercitarea dreptului la întruniri și a dreptului la libertatea de exprimare și încasarea prejudiciului moral.

Colegiul civil cu certitudine a constatat că, la data de 25 aprilie 2013, în cancelaria Primăriei municipiului Chișinău a fost depusă declarația prealabilă nr. 05-115/2687 de către Centrul de Informații „Genderdoc-M” prin care a informat Primăria despre inițiativa de desfășurare a unei acțiuni publice în formă de marș cu participarea a circa 50 persoane.

La fel, Colegiul civil a stabilit că, marșul numit „LBT pentru valorile tradiționale” respectiv urma să fie desfășurat la 19 mai 2013, ora 12.00, în municipiul Chișinău, începînd în fața Ministerului Afacerilor Interne și pornind spre clădirea Guvernului Republicii Moldova.

În această ordine de idei, Colegiul civil a constatat la fel că, prin hotărîrea Judecătoreiei Centru din 18 mai 2013 a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Primarul General al municipiului Chișinău împotriva Centrului de Informații „Genderdoc-M”. A fost dispusă modificarea locului desfășurării întrunirii preconizate de Centrul de Informații „Genderdoc-M” pentru 19 mai 2013 din fața Ministerului Afacerilor Interne, clădirea Guvernului și Piața Marii Adunări Naționale, într-un alt loc, și anume, în incinta „Teatrului de Vară” din parcul Valea Morilor, municipiul Chișinău.

Prin încheierea din 27 iunie 2013 emisă de Curtea de Apel Chișinău a fost restituită cererea de apel și anexele la ea, depusă de către Centrul de Informații „Genderdoc-M”, ca fiind depuse peste termenul stabilit de lege.

Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 11.09.2013 a fost respins recursul declarat de Centrul de Informații „Genderdoc-M”. A fost menținută încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 iunie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primarul General al municipiului Chișinău împotriva Centrului de Informații „Genderdoc-M” cu privire la modificarea locului desfășurării întrunirii.

Reieșind din cele constatate, Colegiul civil consideră că instanța de fond corect a ajuns la concluzia că, în speța dată este prezentă o dispoziție judecătorească definitivă și irevocabilă, cu puterea lucrului judecat, prin urmare instanța de judecată nu este în drept să admită acțiunea înaintată de către Centrul de Informații „Genderdoc-M” împotriva Primarului General al municipiului Chișinău și Primăriei mun. Chișinău, deoarece va contravine principiului securității raporturilor juridice ca element esențial al preeminenței dreptului.

În acest context, Colegiul civil reține prevederile art. 123 alin. (2) CPC al RM, potrivit căruia, faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o

158

pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

Mai mult ca atît, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit ca instanțele sunt obligate să țină cont de constatările de fapt din procedurile judiciare anterioare, repunerea în discuție a situației soluționate definitiv prin alte hotărîri constituind o încălcare a art. 6.1 din Convenție.

Astfel, prin hotărîrea Judecătorei Centru din 18 mai 2013 s-a stabilit faptul depunerii a 13 declarații prealabile din partea diferitor organizații anti-LGBT, care intenționau să organizeze contramanifestații împotriva marșului preconizat, organizațiile date menționînd că vor provoca tensiuni de proporții.

Prin urmare, instanța de apel consideră că este absolut neîntemeiată acțiunea intentată în instanța de judecată și nu poate fi admisă pretenția privind recunoașterea pîrîților responsabili de discriminare directă și instigare la discriminare pe criteriul orientării homosexuale, or, prin decizia irevocabilă nominalizată mai sus a fost dovedită necesitatea modificării locului desfășurării întrunirii preconizate de Centrul de Informații „Genderdoc-M” pentru 19 mai 2013, aceasta fiind rămasă în vigoare, fiind una legală.

În același timp, instanța de apel reține cert că, după cum reiese din materialele dosarului, intimații au avut intenția de a asigura o securitate mai mare a întrunirii Centrului de Informații „Genderdoc-M”, modificînd locul desfășurării, dat fiind faptul depunerii a mai multor demersuri privind dezacordul cu organizarea întrunirii nominalizate a cetățenilor și organizațiilor din RM.

Referitor la cerința privind interzicerea pîrîților la încălcarea în continuare a dreptului de a nu fi discriminați persoanele cu orientare homosexuală în exercitarea dreptului la întruniri și a dreptului la libertatea de exprimare, Colegiul civil consideră că instanța de judecată corect și just a dispus respingerea acesteia.

Aplicabile speței sunt prevederile art. 5 lit.d) din Legea nr. 121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității, potrivit căruia discriminarea poate fi eliminată prin următoarele modalități, repararea prejudiciului material și moral cauzat ca urmare a actului de discriminare.

În această ordine de idei, Colegiul civil reiterează că instanța de fond corect a stabilit că modificarea traseului de desfășurare a manifestației invocate de reclamant nu constituie un act de discriminare a persoanelor cu orientare homosexuală. Acestora nu li s-a interzis nemijlocit desfășurarea manifestației solicitate, dar s-a dispus modificarea doar a traseului.

Mai mult ca atît, pretențiile formulate de reclamanta privind discriminarea persoanelor cu orientare homosexuală nu a fost dovedită în mod cert, cu probe concludente și pertinente.

În acest context, Colegiul civil apreciază ca fiind neîntemeiate afirmațiile apelantului în cererea sa de apel referitor la prevederile art.18 din Legea nr. 121 citată

mai sus, și la Jurisprudența CEDO invocată în cererea de apel pe marginea pricinii în cauză. Argumentele invocate de apelant nu au nici o tangență cu obiectul litigiului dat.

Reieșind din faptul că au fost respinse pretențiile de bază, Colegiul civil reține că și capătul de cerere privind încasarea prejudiciului moral din contul pârîtului D. Chirtoacă în sumă de 100 000 lei și 10 000 lei din contul pârîtului Primăria mun. Chișinău înaintat de Centrul de Informații „GENDERDOC-M”, corect și just a fost respins ca fără suport legal și nefundat de către instanța de fond.

Reieșind din cele constatate și elucidate mai sus, Colegiul civil consideră că argumentele expuse în cererea apel de către apelantul AO Centrul de Informații ”Genderdoc-M” sunt nefondate, neprobate, nejustificate, declarative, ce vin în contradicție cu circumstanțele de fapt și de drept ale pricinii, din ce considerente urmează a fi respinse, cu menținerea hotărîrii judecătorei Centrul din 13.05.2014, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art. 357, 358, 385 CPC Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău,

DECIDE:

Cererea de apel depusă de către AO Centrul de Informații ”Genderdoc-M” - se respinge, cu menținerea hotărîrii judecătorei Centrul din 13.05.2014, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Decizia este definitivă, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni.

Președintele ședinței:

Judecătorii

S.Caitaz

A.Doga

A.Nogai